

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXVIII. Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Judicio agere non potest. *c. 3. de iudiciis in 6. attamen pro alio potest. c. 5. de procuratorib. eod.* quia in hoc neque filio, neque patri præjudicatur; cum non contra procuratorem, sed principalem Iudex sententiam ferat. *V. Caramuel loc. cit.*

3. Quamvis per alienum fundum mihi ire, vel jumentum agere non liceat propter servitutem negatam: alieno nomine tamen, si servitutis jus habet, potero. *l. Si stipulatus fuero. ff. de verbor. obligationibus.*

4. Qui aliàs Iudicis munere non potitur, ordinarii Iudicis commissione seu delegatione rectè judicat. *to. tit. de off. Iud. delegati.*

5. Idem de consecratione altarium, absolute pœnitentium, ordinatione, & similib. dicendum: quæ omnia per se vetita ex aliorum consensu, vel rogatu, illorum nomine peraguntur.

Denique arma ferre, pugnam inire, se morte afficere, clericis omnibus, & maximè Prælati prohibitum est; qui tamen per alios non tantùm licitè id fa-

ciunt, sed etiam rationè muneris sui tenentur, ad defensionem bonorum ecclesiæ, & justitiam inter subditos conservandam.

III. Adde, quod Dynus notat, etiam propter defectum intelligentiæ fieri, ut quis per alium agat. Nam furiosus non potest acquirere rem per se, & tamen potest per alium. *l. 1. §. Item acquirimus ff. de acquir. possess.*

DI CES. Si procurator à me constitutus, iniquum pro me jus impetret, ipsi non oberit, sed mihi. *l. 3. §. procurator. ff. quod quisque iuris.* ergo Regula in maleficiis quoque non semper locum habet.

R. Ius iniquum impetrare, per se, & intrinsecè malum est. Sive igitur suo, sive meo nomine Procurator id faciat, peccati reus est. Et mihi quidem ex præsumptione imputabitur, quamdiu veritas latet, illa vero in lucem protracta, concidet præsumptio, & pro temeritate sua procurator debitam pœnam exhauriet.

REGULA LXVIII.

Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum.

I. **G**lossa monet sumptam esse ex *Reg. l. c. 149. Quod iussu alterius solvitur: pro eo est, quasi ipse solvisset, vel ipsi solutum esset, & Regula 129.* Is damnus dat, qui jubet damnus dare. Exemplum Glossa est 1. Si per alium percussero clericum, reus sum Canonis *si quis suadente 17. q. 4. 2. Si per procurato-*

rem contraho matrimonium, verè maritus sum. *Sily. de matrim. §. 5. n. 9.* Idem de professione religiosa dico, quam licet per procuratorem facere. *Barb. hic. n. 4.* Dynus addit, sicut possum per me emere, vendere, locare, conducere, litigare, ita possum per alium *ff. de procur. l. 1. §. Vtus autem. & de iniuriis. l. sed*

1. sed si unius. §. Idem Iulianus. Instit. Per quas personas nobis obligatio acquir. §. 1. Huc pertinent merita & demerita, quæ per alios nobis acquiruntur, nam aliena manu per eleemosynam pascere, & per eadem tollere proximum possimus: quemadmodum à Summistis Angelo, Silvestro, Tabiena, Rosella, & aliis latè explicatur. De homicidio eleganter Tolerus l. c. 83. Non solum, inquit, homicida est, qui per se occidit, aut mutilat, sed qui alios ad occidendum, vel mutilandum inducit, mandato, consilio, aut defensione. Exemplum habes in Pilato, & Iudæis, quorum nullus manu, omnes verò lingua Christum cruci affixerunt. Ideo enim exacerunt tanquam gladium linguas suas. V. S. Aug. in Ps. 63. ad v. 2. unde occidisti? Gladio lingua.

II. Amplia 1. Ut valeat, quamvis conventum aut statutum esset, ut propria manu effectus fiat. Nihilominus enim adhibere alios licet, modò actus non sit præjudicialis, nec personæ electa industria. Cardin. ad l. 1. de iureiur. Felin. in c. Licet, ex quadam. de test. Bart. ad unicam. §. Ne autem. C. de caducis tollendis. Hinc quando nudum ministerium alicui commissum est, subdelegare non potest, quia in eo personæ industria electa est. Item iustus à testatore sua manu tabulam pingere, per alium non potest. neque Doctor ad prælegendum conductus per alium lectiones habere, nisi fortè usus in contrarium sit, ut fufius declarat Gaill. l. 1. obs. 97. Iam quæ præjudicialia sunt, alienam manum similiter respuunt, cuiusmodi est Notarii publici subscriptio, sigilli apposito & id genus alia.

Amplia 2. Ut valeat, quamvis tu ipse pro alio facias. Nam procurator ad negotia constitutus loco suo alium substituere potest, & sic substitutus ab ipso domino substitutus esse videtur. l. Item eorum. ff. quod cuiusque univers. nomine. Imò hic iterum substituere sibi potest, suo periculo, ita ut unus alteri teneatur. Iason. ad l. Quod quis C. de procuratorib. V. Vesenbec. l. 2. ff. tit. 3.

Amplia 3. Ut aliquando teneamur per alium agere. idque vel propter dignitatem personæ, vel propter insufficientiam ejusdem, vel propter delictum, & periculum. Propter dignitatem personæ, in iudicio non comparant nobiles, & illustres, sed per procuratorem agunt. l. Quicumque C. de procur. Gaill. l. 1. obs. 11. n. 4. Propter defectum seu insufficientiam, pupilli, prodigi, rudes, furiosi. c. Pastor alius. de iudiciis. ubi indiscretæ personæ vocantur. Propter defectum & periculum excommunicatus non potest agere in iudicio, sed conveniri per alium potest. c. Intelleximus de iudic. Innoc. Abb. Avila. Imò, si cum aliis contractum ineat, peccat. c. Illud de cleric. excommunicante. Vbi Gloss. & DD. V. Tolosum l. 1. c. xi. n. 3.

Amplia 4. Interdum per alios licet, quod nobis prohibitum, vel indecorum est. Clericis specialiter prohibetur negotiatio. c. Negotiationem & sequ. Dist. 88. & c. fin. de vi. & hon. cler. adeò ut si diu multumque insistant, mortaliter peccent, ut Medina. C. de restitutur. quest. 30. Less. c. 21. Dub. 1. num. 4. Aa 2 & Co.

& *Cotonius in sum. Diana. v. Negotiari. do-*
cent, nihilominus per alios, qui totam
industriam præstant, negotiari possunt.
v. g. dando pecuniam suam in societa-
tem mercatorum, indeque quotam su-
am recipiendo, quemadm. in *Par. i. sum-*
matit. i. §. 2. n. 4. explicuimus.

Præterea indecorum videtur, nobi-
les personas mercaturam exercere, ut in
Imperio Germanico communiter om-
nes judicant. Novimus tamen etiam in
ipso (aliis enim nationibus usitatum si-
ne nota) certas familias in diversis locis
proxenetas, vel factores aluisse, inde-
que magnum quæstum fecisse. *V. Tirac-*
quel. de nobil. q. 27. Theos. l. 47. c. 10. & l.
25. r. 15. n. 8.

III. Fallit regula 1. Vti diximus.
Si specialiter conventum sit de proprio
labore, vel personæ industria electa sit.

2. Si certa persona pro forma actus
à lege requiratur, sicut in pronuncian-
da ab ipsomet iudice sententiâ apparet.

3. In testamenti confessione, quam
non licet alterius voluntati committe-
re. *l. Si quis Sempronium ff. de her. instit. c.*
Cum tibi. de testam.

4. Quando factum proprium exi-
git lex, ut contingit in residentia Cano-
nicorum, confessione, recitatione hor-
rarum, & similibus.

5. In tutore, Curatore, & procura-
tore judiciali, qui antequam per alios
agere queant, prius ab ipsis contestan-
da lis est. *l. Neque l. procuratoribus. c. de*
procurator.

6. In causis criminalibus, ubi non
admittitur procurator. *l. pen. ff. de publ.*
iudiciis.

Denique si ita partes inter se conve-
nerint. *Iul. Clar. §. ult. q. 38. n. 6. Cortas. l. 3.*
Miscellau. c. 22. Gomez. l. 3. c. 3. Menoch. de
reuer. poss. Remid. r. n. 407. Carr. Tufib.
in lit. F. Concl. 7. Fachinaus l. 1. Controvers.
c. 24.

REGULA LXIX.

In malis promissis fidem non expedit observari.

I. **S**ITNE idem malum promittere, &
male promittere, ambigitur, non
sine causa, & fundamento, ut mox pa-
lam fiet. *Dynus* diversa facit. Cum enim
de eo, quod dolo vi, metu, & promitti-
tur, servando posuisset objectionem,
ejus solvendæ causa, malum promif-
sum, ait, dupliciter sumitur, uno modo,
quia est super re mala, vel turpi, puta,
homicidio, vel adulterio faciendo, &
illud non expedit observari, quia ipso

jure non tenet. *ff. de pactis. l. Iurigentium.*
§. & generaliter. Item de verbor. oblig. l. ge-
neraliter 26. & l. veluti. 27. l. Stipulatio hoc
modo. l. Si plagii. & instit. de inut. stipul. §.
Quod turpi. Secundo modo dicitur ma-
le promissum, id est, malè conceptum,
quia interveniente dolo, vel metu, &
tunc licet promissio teneat de juris ri-
gore, non expedit tamen fidem servari:
quia promissori datur exceptio. *l. si quis*
cum alter. & l. Si dolo. ff. de verb. obl. Nihil
enim